

VOLGOOIEN MAAR?

Wim van de Pol

'Waarom wilt u dat weten?', en even later: 'U schrijft over milieu zegt u?', waarna het meestal snel eindigt met 'daar kan ik u niets over zeggen' of 'ik mag mij daar niet over uitlaten'. Bij de benzine-maatschappijen is men niet scheutig met het geven van informatie over bodemverontreinigingen onder benzinstations. De vraag waarmee Noorderbreedte de firma's benaderde was hoe vaak er nu een verontreiniging onder een benzinepomp aanwezig is. Het artikel van Henk Hazelhorst vormde de aanleiding voor die vraag en is elders in dit nummer te vinden.

Een tipje van de sluier werd opgelicht door een breedsprakige medewerker van Mobil: 'Ach meneer, dat was in grootmoeders tijd al zo, dus...'. En de noodzaak van een inventarisatie van alle bodemverontreinigingen onder benzinstations werd treffend verwoord door een medewerker van de provincie Friesland: 'Wat u wilt weten willen wij ook weten'. Noorderbreedte maakt zelf een paar rekensommetjes.

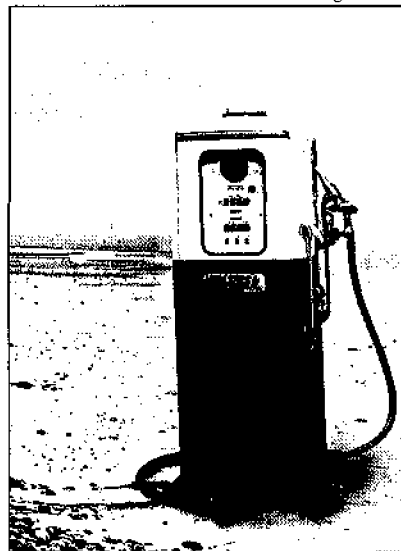
Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek waren er eind 1983 in heel Nederland 9019 benzinstations te vinden. Volgens de benzine-maatschappijen zelf zijn er in de drie noordelijke provincies op dit moment 944 benzinepompen waar meer dan 50.000 liter per jaar verkocht wordt. Dat is zo'n 1000 liter per week, een hoeveelheid die een beetje benzinstation makkelijk haalt. Naast deze 944 gewone pompen zijn er nog de 'privé'-pompen bij vervoersbedrijven en dergelijke, en hoeveel dat er zijn is niet bekend. Een redelijke schatting van het totale aantal benzinstations in de drie noordelijke provincies komt neer op zo'n 1000 stuks. De ervaring van ingenieursburo's leert dat globaal 5% van de benzinstations op een helemaal schone bodem staat; er zouden in het Noorden dus 950 benzinepompen te vinden zijn waaronder sprake is van bodemverontreiniging. Als de betreffende gemeenten streng zouden optreden zou dat 950 min of meer kleine saneringen betekenen.

Een schatting op basis van onderzoeksresultaten leidt tot de stelling dat minstens een kwart van alle benzinstations, in het Noorden dus zo'n 250 á 400 stuks, inmiddels een zó zware bodemverontreiniging heeft veroorzaakt dat een echte sanering noodzakelijk is. Hierbij wordt dan vaak benadrukt dat 'de kleintjes' er het

ernstigst aan toe zijn. De laatste tijd beginnen de zelf-tankstations steeds beruchter te worden. Knoeierig, dus. Het vervelende aan bodemverontreiniging onder de kleine benzinstations is volgens Henk Hazelhorst van Ingenieursburovan Limborth *'datje altijdzult zien dat er een huis op staat. Van oudsher zijn die stations immers in de steden gelokaliseerd, midden tussen de bebouwing'*. Of een sanering van een verontreinigde bodem onder een 'motorbrandstoffen-verkoop-punt', zoals een pomp officieel heet, echt noodzakelijk is, hangt natuurlijk af van de ernst er van: heeft de verontreiniging het grondwater bereikt, is de waterwinning in gevaar of zal die in de toekomst gevaar lopen, is de gezondheid van mensen in de directe omgeving in het geding, etcetera.

Ton per station

Omdat de schatting van 1000 benzinepompen in het Noorden nauwelijks rekening houdt met de reeds genoemde 'privé'-pompen, kan het totale aantal stations wel eens veel groter zijn. En dat geldt dan ook meteen voor het totale aantal stations met een ernstige veront-

reiniging: op die bedrijfspompen zit geen meter die bijhoudt hoeveel er afgerekend dient te worden, dus zuinigheid speelt niet zo'n belangrijke rol als bij de commerciële pompen. Er gaat wel eens een drupje naast. De ervaringen met de remise van het Gemeentelijk Vervoersbedrijf, en het rangeerterrein van de NS, in Groningen, geven aan dat men het ergste kan verwachten.

Is een bodemverontreiniging onder een benzinstation alleen ontstaan door morsverliezen, dan kost het zo'n 50.000 gulden om de zaak weer op te ruimen. Een stuk duurder wordt het als er sprake blijkt te zijn van een lekkende tank: 'een ton *per station ben je zó kwijt'* zegt Henk Hazelhorst die namens zijn Ingenieursburo tientallen benzinstations heeft onderzocht. Om de schatting af te maken: het schoonmaken van de ernstigste gevallen van bodemverontreiniging onder benzinstations in de drie noordelijke provincies zal tussen de 25 en de 40 miljoen gulden gaan kosten. Een gunstige bijkomstigheid is dat in alle gevallen bekend is wie de verontreiniging heeft veroorzaakt...

Ruimte voor nieuwe ideeën

Er zijn firma's die benzinstations 'milieuvriendelijk' maken door vloeiëtdichte bestrating aan te brengen, of die door het uitvoeren van andere maatregelen zorgen dat geen bodemverontreiniging meer kan plaatsvinden. Er zijn nog niet veel positieve ervaringen met deze nieuwe technieken. Het zou aanbeveling verdienen als oliemaatschappijen eens wat meer van hun 'ruimte voor nieuwe ideeën' gingen gebruiken voor het voorkomen van bodemverontreiniging. En Shell helpt voorlopig alleen nog maar bovengronds.

Voor de provincies is ook een taak weggelegd: zij moeten inventariseren hoe het met de bodem staat, om (in het kader van de Wet bodembescherming) aan te kunnen geven welke stukken bodem beschermd moeten worden en waar wat aan moet gebeuren. Een extra waakzaam oog voor benzinstations is geen luxe, zo blijkt uit deze schattingen. En eigenlijk had dat ook geen verrassing hoeven zijn, want zoals Frans Nooren uit Stadskanaal (één van de firma's die benzinepompen milieuvriendelijk maakt) spreekt over de ernst van bodemvervuiling onder benzinstations is veelzeggend: *'Heel Nederland weet dat allang. Ja, behalve de burgers natuurlijk'*.